

Derde partiële herziening
Tweede Structuurschema
Elektriciteitsvoorziening,
BritNedverbinding
deel 2: reacties op ontwerp
— planologische kernbeslissing

Derde partiële herziening
Tweede Structuurschema Elektriciteitsvoorziening

BritNedverbinding

Deel 2: reacties op de ontwerp
planologische kernbeslissing

**Planologische kernbeslissing ter partiële herziening van het
Tweede Structuurschema Elektriciteitsvoorziening
voor de aanleg van een
hoogspanningsverbinding ('interconnector')
tussen Groot-Brittannië en Nederland**

Deel 2

Inleiding

In februari 2002 heeft BritNed Development Limited (BritNed) het kabinet verzocht om het Tweede Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV 2) partieel te herzien¹. BritNed is een joint venture van een dochter van de Nederlandse hoogspanningsnetbeheerder TenneT en een dochter van de Britse hoogspanningsnetbeheerder National Grid Transco Plc (NGT). De reden van het verzoek is het voornemen van BritNed om een hoogspanningsverbinding aan te leggen tussen Nederland en Groot-Brittannië. Hierdoor wordt directe uitwisseling van elektriciteit tussen beide landen mogelijk. Deze verbinding is niet opgenomen in de limitatieve lijst van hoogspanningsverbindingen in het vigerende SEV 2. Om de aanleg van deze verbinding mogelijk te maken, moet het SEV 2 partieel worden herzien. Deze partiële herziening is aangekondigd door de Ministers van Economische Zaken en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu namens het kabinet per brief van 31 mei 2002 aan de Tweede Kamer².

Deel 1 van de pkb en het bijbehorende milieueffectrapport (MER) zijn op 12 mei 2006 vastgesteld door de Ministerraad. In deel 1 zijn het nut en de noodzaak van de verbinding aangegeven en is het exacte tracé van (het Nederlands deel van) de verbinding bepaald. Deel 1 van de pkb en het MER hebben van 8 juni tot en met 31 augustus 2006 ter inzage gelegen ten behoeve van inspraak. In dat kader is tevens op 4 juli 2006 een hoorzitting georganiseerd. Hierbij bieden wij u deel 2 van de pkb aan. In dit deel is een overzicht opgenomen van de ontvangen inspraakreacties. Daarnaast is het toetsingsadvies opgenomen dat de commissie voor de milieueffectrapportage op 26 september 2006 heeft uitgebracht.

's-Gravenhage, 8 juni 2007.

Maria J.A. van der Hoeven
Minister van Economische Zaken.

dr. Jacqueline Cramer
Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

¹ Brief van 15 februari 2002, BritNed Development Limited.

² Kamerstuk II 2001-2002, 28388, nr. 1.

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Inspraakreacties en verslag hoorzitting	
1.1. Inspraakreacties	4
1.2. Hoorzitting	7
2. Toetsingsadvies van de commissie voor de milieueffectrapportage	8

1 **Inspraakreacties en verslag hoorzitting**

1.1 **Inspraakreacties**

Op pkb deel 1 en het milieueffectrapport zijn drie inspraakreacties ontvangen, en wel van de volgende organisaties:

- Het Nederlands Genootschap van Insprekers te Diemen
- Stichting Het Zuid-Hollands Landschap te Rotterdam
- E.ON Benelux b.v. te Rotterdam

Vanwege het beperkte aantal reacties wordt ervoor gekozen deze niet samen te vatten maar ze hieronder integraal weer te geven.

Inspraakreactie Nederlands Genootschap van Insprekers

Excellentie,

Bij de Gasopslag Langelo leerden wij dat een PKB dezelfde kracht heeft als een Aanwijzing: het is geen (indicatief) advies maar een (directief) dwangbevel dat hoe dan ook zal worden uitgevoerd, ongeacht mogelijke bezwaren. Inspraak heeft dan alleen zin voor directe planschade waarvoor uiteraard een oplossing gevonden zal worden, anders zal onteigening worden toegepast.

Een PKB zal zelden worden toegepast, alleen bij onvermijdelijke noodgevallen. Hiervan is geen sprake en zelfs dan was een Aanwijzing voldoende geweest. Waarom dan wel een PKB?

- Om het punt van aanlanding te beperken tot het domein van Eneco en niet tot het domein van NUON of DELTA?
- Om het punt van aanlanding te beperken tot de provincie Zuid-Holland en niet tot de provincie Noord-Holland of Zeeland?
- Om de agglomeratie te beperken tot Rotterdam en niet Amsterdam?

De aanleg van een kabelverbinding (infrastructuur) vergt overigens een Aanlegvergunning en geen Bouwvergunning. Er ontbreekt een Tracénota en een planologische onderbouwing in het Streekplan.

Lange Termijn Visie en acute aanlegproblematiek worden in de stukken door elkaar gehaspeld: National Grid heeft al een dochtermaatschappij in de Verenigde Staten. Het zou voor de hand liggen wanneer een doorkijk gemaakt zou worden naar het Global Energy Timesharing Network waarmee nachtelijk overschot uitgewisseld zal worden met dagtekorten elders en zonne-energie overschotten met nachttekorten elders. De onderzeese elektriciteitskabels tussen Hebriden en IJsland en tussen IJsland en Nantucket ontbreken in deze PKB, en waarschijnlijk ook in de Water Management Presentaties van Willem Alexander.

Tegen een gedegen toekomstvisie heeft nooit iemand bezwaar gemaakt.

Dan is een PKB/Aanwijzing/Dwangbevel gewoon belachelijk.

Met vriendelijke groet,

[handtekening]

Inspraakreactie Stichting Het Zuid-Hollands Landschap

Graag maakt de Stichting Het Zuid-Hollands Landschap van de gelegenheid gebruik om te reageren op het milieueffectrapport en de strategische milieubeoordeling ten aanzien van de aanleg van een onderzeese hoogspanningskabelverbinding (Britned-verbinding). De stichting is beheerder van de Slikken van Voorne, welke direct ten zuiden zijn gelegen van de Slufter. De Slikken van Voorne maken deel uit van het Natura 2000-gebied Voordelta.

De Voordelta herbergt diverse verstoringsgevoelige natuurwaarden. Op open zee betreft het met name watervogels, waaronder zee-eenden (zwarte zee-eend, eidereend en toppereend) en duikers (m.n. roodkeelduiker). De platen bieden een rustplaats voor zeehonden, terwijl de slikgebieden, inclusief de hoogwatervluchtplaatsen, van groot belang zijn voor steltlopers als foerageer- en rustgebied. Door de Minister van LNV zijn op 16 juni jongstleden de landelijke Natura 2000-doelen vastgesteld voor de soorten en habitattypen waarvoor Nederland een internationale verantwoordelijkheid heeft. Voor de Voordelta geldt een instandhoudingsdoel voor de meeste aangewezen habitats en soorten, met uitzondering van de gewone zeehond, waarvoor een verbeteropgave geldt. Wij stellen vast dat de natuur- en milieubeoordelingen in het kader van de Britned-verbinding zich in de tijd gezien nog niet exact hebben kunnen richten op de recent vastgestelde natuurdoelen.

Wij verzoeken het bevoegd gezag om voor het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA) te kiezen, zijnde de Noordelijke zeeroute B. De MMA ontziet namelijk het Natura 2000-gebied Voordelta en het daarbinnen gelegen zeereservaat. Bovendien kan hierbij optimaal aangesloten worden op de al bestaande planologisch gereserveerde leidingstroken ten noorden van de Maasvlakte. Bij een zuidelijke route ontstaat een nieuwe leidingstrook door een internationaal belangrijk natuurgebied. Wij stellen verder vast dat Britned de Noordelijke zeeroute B als een (reëel) alternatief beschouwt, zij het dat dit alternatief wel technische en financiële nadelen kent.

Wat betreft de aanlandingen en landroutes op de Maasvlakte vinden wij het belangrijk dat versturende effecten op vogels en zeehonden zo veel mogelijk worden vermeden. Ook hier achten wij de noordelijke zeeroute het meest gunstig. De zuidelijke zeeroutes bieden keuze uit verschillende landroutes. De zuidelijke landroute loopt het dichtst langs de Kleine Slufter en de Westplaat; deze beschouwen wij daarom als het minst wenselijk.

Inspraakreactie E.ON Benelux b.v.

Bijgaand treft u de zienswijze van E.ON Benelux N.V. (hierna E.ON) aan met betrekking tot de Planologische kernbeslissing en de Milieu effect rapportage/ Strategische milieubeoordeling (hierna MER/SMB) voor de aanleg van een hoogspanningsverbinding ('interconnector') tussen Groot-Brittannië en Nederland (hierna de BritNed-Kabel).

Zienswijze in het kort

In de onderzoeken is onvoldoende aandacht besteed aan het onderzoeken van de nut en noodzaak tot de aanleg van de BritNed-kabel. Het onderzoek beperkt zich tot de markteconomische afweging maar laat aspecten als gevolgen voor de leveringszekerheid, investeringsstimulans en (on)afhankelijkheid van buitenlandse productie buiten beschouwing, daarbij levert de BritNed-kabel geen toevoer van groene stroom en is per kilowattuur geleverde elektriciteit meer broeikasgassen uitgestoren.

E.ON betwist derhalve de nut en noodzaak voor de aanleg van de BritNed-kabel en meent dat een aantal milieueffecten nader moeten worden onderzocht.

Leveringszekerheid

Direct naast het punt waar de kabel zal worden aangesloten op het hoogspanningsnet ligt een centrale van E.ON. Bij de technici van E.ON bestaan er grote zorgen over de invloed van de kabel op de omgeving. In de onderzoeken is naar mening van E.ON onvoldoende aandacht besteed aan de gevolgen van het koppelen van een gelijkspanningskabel aan het hoogspanningsnet. Wij menen derhalve dat hiernaar meer onderzoek moet worden gedaan voordat besloten wordt tot de aanleg op de huidige locatie.

(On)Afhankelijkheid buitenlandse productie

De huidige transportcapaciteit op het hoogspanningsnet waar de elektriciteit zal worden ingevoerd is beperkt. Als gevolg van de aansluiting van de kabel zal geen transportcapaciteit over zijn voor andere vormen van invoeding van elektriciteit.

Indien een producent geen garantie heeft dat hij zijn stroom kan invoeden op het net, zal hij niet investeren in uitbreiding van c.q. nieuwe productiecapaciteit. Een en ander heeft als gevolg dat de Nederlandse markt meer afhankelijk wordt van de in het buitenland aan Nederland beschikbaar gestelde productie.

E.ON is van mening dat ofwel deze transportcapaciteit moet zijn uitgebreid voordat de aansluiting wordt gerealiseerd dan wel naar de gevolgen voor de investeringen in productiecapaciteit binnen Nederland nader onderzoek moet worden gedaan en vooralsnog niet kan worden overgegaan voordat besloten wordt tot de aanleg op de huidige locatie.

Geen toevoeging in productiesoort

De aanleg van de kabel levert geen nieuwe (groene) productiebronnen op.

Een van de overwegingen voor de aanleg van de NorNed-Kabel was de reciprociteit van de verbinding. Noorwegen beschikt over electriciteit opgewekt door middel van waterkracht, bij overcapaciteit daarvan kan die (groene)stroom naar Nederland worden gevoerd. Bij tekort aan waterkracht kan het Nederlandse productiepark een bijdrage leveren. Hierdoor wordt een optimalisatie van het gebruik van groene stroom gerealiseerd en hoeft er niet onnodig productiecapaciteit voor grijze stroom te worden bijgebouwd in Noorwegen/Scandinavië. De productiebronnen in Groot Brittanië zijn in overwegende mate gelijk aan de Nederlandse productiebronnen. Deze reciprociteit gaat derhalve niet op bij de productiebronnen in Groot Brittanië.

E.ON meent derhalve dat er geen toegevoegde waarde is voor de Nederlandse stroommarkt voor de aanleg van deze kabel.

Verslechtering uitstoot broeikasgassen per kilowattuur

De BritNed-kabel resulteert in een verschuiving van de plaats van opwekking van grijze stroom en gegeven deze transportverliezen betekent dit een verslechtering van de uitstoot van broeikasgassen per kilowattuur.

Zoals bekend mag worden verondersteld gaat er elektriciteit verloren ten gevolge van transport van die elektriciteit. Naarmate de afstand groter wordt, wordt het verlies eveneens evenredig groter. De laagste uitstoot van broeikasgassen per kilowattuur wordt derhalve bereikt indien de elektriciteit over zo kort mogelijke afstand wordt vervoerd. De BritNed-kabel resulteert erin dat elektriciteit over grote afstand wordt vervoerd voordat deze wordt benut.

Uit het voorgaande volgt dat per kilowattuur geleverde electriciteit via de BritNedkabel meer uitstoot van broeikasgassen heeft plaatsgevonden dan wanneer deze lokaal is geproduceerd.

De effecten van deze verschuiving van de productie zijn naar mening van E.ON onvoldoende onderzocht.

Conclusie

E.ON meent dat op basis van bovengenoemde punten individueel, doch in ieder geval in samenhang met elkaar, er geen nut en noodzaak bestaat voor de aanleg van de BritNed-kabel en meent dat een aantal milieueffecten nader moeten worden onderzocht.

1.2 **Hoorzitting**

Op 4 juli 2006 is een hoorzitting georganiseerd om een ieder de mogelijkheid te geven mondelinge zienswijzen naar voren te brengen. Deze hoorzitting heeft geen belangstellenden getrokken en er is derhalve een uur na aanvangstijd van de hoorzitting besloten deze te annuleren.

2. Toetsingsadvies van de commissie voor de milieueffectrapportage

Op 26 september 2006 heeft de commissie voor de milieueffectrapportage een toetsingsadvies³ uitgebracht over het ten behoeve van de pkb opgestelde milieueffectrapport. De tekst van dit advies is hieronder weergegeven (exclusief de bijlagen).

1. INLEIDING

BritNed Development Limited (hierna BritNed) heeft het voornemen een hoogspannings-kabelverbinding tussen Groot-Brittannië en Nederland aan te leggen. De transportcapaciteit van deze ca 200 km lange kabelverbinding zal naar verwachting tussen de 1000 en 1320 MW bedragen. Een dergelijke verbinding wordt niet vermeld in het vigerende 2de Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV). Om de kabelverbinding te kunnen aanleggen moet het SEV partiel worden herzien. Daartoe wordt de procedure van een planologische kernbeslissing (pkb) doorlopen. Op voorhand heeft de initiatiefnemer besloten dat het wenselijk is de m.e.r. procedure te doorlopen.

Bij brief van 28 juni 2006⁴ heeft de Minister van Economische Zaken, mede namens de Minister van Verkeer en Waterstaat, de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde MER. Daarbij is ook gevraagd om te toetsen of het MER geschikt is om te kunnen dienen als basis voor de door de Minister van Verkeer en Waterstaat af te geven vergunning op grond van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr). Het MER is van 8 juni tot en met 31 augustus 2006 ter inzage gelegd⁵. Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.⁶ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁷, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat over een essentiële tekortkoming in het MER, waarvoor de Commissie adviseert een aanvulling op het MER op te stellen alvorens de besluitvorming doorgang kan vinden;
- informatie bevat over de inhoud van het MER die van belang is voor de besluitvorming en waarover zij een aanbeveling doet in het advies.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER⁸, zoals vastgesteld op 17 maart 2004;
- op eventuele onjuistheden⁹;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER¹⁰.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in

³ Rapportnummer Commissie m.e.r. 1260-82

⁴ Zie bijlage 1 bij het advies

⁵ Zie bijlage 2 bij het advies

⁶ Zie bijlage 3 bij het advies voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁷ Zie bijlage 4 bij het advise voor een lijst hiervan.

⁸ Wm, artikel 7.23, lid 2

⁹ Wm, artikel 7.23, lid 2

¹⁰ Wm, artikel 7.10

aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

2. OORDEEL OVER HET MER

2.1 Algemeen

De Commissie is van oordeel dat de essentiële informatie in het MER aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te kunnen geven bij de besluitvorming over de partiële herziening van het 2de Structuurschema Electriciteitsvoorziening en de vergunningverlening op grond van de Wbr. Het MER is degelijk en uitvoerig opgezet met een duidelijke verantwoording van keuzes en alternatieven. Veel van de informatie wordt op een adequate wijze samengevat en gesynthetiseerd in grafieken en tabellen. Kaartmateriaal en illustraties zijn daarbij van een goed niveau. De Commissie vraagt zich wel af of een dergelijk uitgebreid MER nodig was om alle essentiële informatie boven tafel te krijgen.

2.2 Toelichting op het oordeel

2.2.1 Vergelijking alternatieven

De verschillen tussen het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) en het voorkeursalternatief (VKA) zijn door het gemitigeerde karakter van het ontwerp en uitvoeringsmethoden marginaal. Dat de noordelijke variant uiteindelijk als MMA wordt beschouwd heeft vooral te maken met de mate van bodemberoering en het geringere effect op schelpdieren¹¹. Daar staat tegenover dat bij deze variant 10 meter beneden de huidige geuldiepte van 26 m een leiding door de Maasmond moet worden aangelegd. Dit brengt risico's met zich voor de scheepvaartveiligheid en voor beschadiging van andere infrastructuur. Er moet een aanzienlijke hoeveelheid baggermateriaal worden afgevoerd. Dit geeft extra vertroebeling op de stortplaats, buiten het beschouwde gebied. Daarnaast ontstaan inpassingsproblemen in verband met het bijgestelde ontwerp van de 2de Maasvlakte (de thans voorliggende doorsteekvariant). De noordelijke variant is daarnaast langer, waardoor 13% meer energieverlies plaatsvindt in vergelijking tot de zuidelijke variant.

2.2.2 Gebiedsbescherming

De Commissie acht het niet onlogisch te concluderen, zoals in het MER gedaan, dat de BritNed kabelverbinding geen significante gevolgen zal hebben voor de kwalificerende habitats en soorten van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en ook geen ernstige aantasting veroorzaakt van wezenlijke kenmerken en waarden van gebieden behorend tot de Ecologische Hoofdstructuur. Vraagpunt is wél de positie en status van het zeereservaat ter compensatie van 2de Maasvlakte. Deze compensatiemaatregel moet zijn gerealiseerd op het moment dat de 2de Maasvlakte tot stand komt. Het zeereservaat beoogt een kwaliteitsverbetering van het desbetreffende zeegebied met ca. 10 % (het zeereservaat heeft daarom ook 10 maal de omvang van het areaal zeebodem dat verloren gaat door de aanleg van de 2de Maasvlakte). Dit zou kunnen impliceren dat voor wat betreft het zeereservaat de effecten in feite zouden moeten worden afgemeten aan een gebied met een andere kwaliteit dan het huidige zeegebied. Wel is geprobeerd de doorsnijding van het zeereservaat zoveel mogelijk te beperken. De Commissie merkt op dat het zeereservaat formeel

¹¹ De Commissie merkt op dat het voorkomen van schelpdieren van jaar tot jaar sterk kan variëren. Voor de Habitattoets moet uitgegaan worden van de meest actuele gegevens.

nog geen onderdeel uitmaakt van de autonome ontwikkeling en dat de totale effecten van het initiatief, zoals ook aangegeven in het MER, als klein en niet significant beschouwd kunnen worden.

3. OVERIGE OPMERKINGEN OVER HET MER MET AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk geeft de Commissie adviezen die naar haar mening van belang zijn voor de kwaliteit van de besluitvorming, maar geen betrekking hebben op essentiële tekortkomingen.

3.1 Verandering bodemmorfolgie

De beïnvloeding van de zandgolven is vooral gekarakteriseerd in termen van de mate van baggerlengtes/volumes en bodemberoering. Het MER gaat echter niet in op de mate waarin en de snelheid waarmee na aftopping geomorfologisch herstel zal plaatsvinden van de toppen van de zandgolven en de mogelijke consequenties die dit aftoppen in de tussentijd zal kunnen hebben voor het stromingsveld en/of het zandtransport ter plaatse¹². Ecologisch herstel zal naar de mening van de Commissie wel snel kunnen plaatsvinden.

De Commissie adviseert ten behoeve van de verdere besluitvorming een korte beschouwing te wijden aan het morfologisch herstel van de toppen van de zandgolven en de mogelijke consequenties die dit in de tussentijd kan hebben voor de waterbeweging, het zandtransport en de ontwikkeling van het bodemprofiel ter plaatse.

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 28 juni 2006 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 108 d.d. 7 juni 2006
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

¹² Bij zandwinning op zee is men tot nog toe zeer terughoudend geweest met het aftoppen van zandgolven. Belangrijk verschil met de huidige situatie is natuurlijk het gegeven dat bij de aftopping ten behoeve van de BritNed-kabel sprake is van een herverdeling van zand in plaats van het structureel onttrekken van zand aan het bodemprofiel.

Colofon

Dit is een publicatie van het
Ministerie van Economische Zaken.

's-Gravenhage, 8 juni 2007

Extra exemplaren kunt u bestellen via
www.ez.nl
of door te bellen naar 0800-6463951.

Informatie

Directoraat-Generaal voor Ondernemen en Innovatie
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC 's-Gravenhage
Internet: www.ez.nl

Publicatienummer: 070127